

Karin Boye Sällskapet

Meddelanden

NR 3 2006

"Önskenatt" ur Karin Boyes diktsamling MOLN. Foto E. Lindeblom
Skulptören Peter Lindes skiss till Karin Boyes staty i Huddinge.

...ty hela, den tysta, tysta natten
är hela den vida, vida rymden
alldeles full av min enda önskan

Peter Weiss, 1916 – 1982.

Efter att det i ett par decennier varit ganska tyst om Peter Weiss förekommer nu i pressen - 90 år efter hans födelse – många artiklar som belyser hans mångsidiga produktion som skönlitterär författare, dramatiker, kulturjournalist, dokumentärproducent, målade konstnär och filmare mm.

För Karin Boye Sällskapet är Peter Weiss betydelsefull genom de djupgående skildringarna i trilogin MOTSTÅNDETS ESTETIK av Karin Boyes person och livsöde, av hennes litterära produktion och moraliska ställningstaganden i tiden mellan två världskrig. Den djupa kunskapen om utsatthet och ödestyngd förenar dem.

Såvitt man vet träffade Peter Weiss aldrig Karin Boye personligen. Han kom med sin familj på flykt undan nazismens judeförföljelser. Familjen bosatte sig i Alingsås, där Peter Weiss far blev chef för en textilfabrik. Som känt är bodde Karin Boye periodvis i Alingsås åren 1940 – 1941. Kallocaïn fullbordades där. Så även Karin Boyes eget liv i april 1941. Att Peter Weiss mor och Karin Boye hade viss kontakt med varandra i Alingsås förefaller sannolikt. Sidorna 42-43 i MOTSTÅNDETS ESTETIK del 3 beskriver suggestivt Karin Boyes död natten mellan 23 och 24 april 1941.

Kallocaïn var den första svenska bok Peter Weiss som 24-åring läste enligt egen uppgift. Budskapen i Kallocaïn kom att på många sätt bekräfta hans framväxande samhälls- och livssyn, präglad som den var av hans och familjens situation och hans egen uppväxt i nazityskland. Hermann Hesse var den författare som kom att betyda mycket för honom i unga år. Efterhand blev han en djupt engagerad och övertygad socialist i Bertholt Brechts anda.

Senare i livet tog Peter Weiss del av Margit Abenius Boye-biografi DRABBAD AV RENHET och annat som skrivits av och om Karin Boye.

I Peter Weiss mäktiga verk MOTSTÅNDETS ESTETIK del 3 (1981) skildras och analyseras Karin Boye, speciellt på sidorna 24 – 59 samt 155 – 169. Verket har länge varit slutsålt men har denna höst utgivits i pocketupplaga.

Anna Britt Piuva
Anna Britt Piuva

Huddinge Bibliotek

Denna höst har Huddinge huvudbibliotek firat 40-årsjubileum, något som uppmärksamrats med en serie föredrag under v 39. Onsdagen den 27 september deltog Karin Boye Sällskapet med ett program kallat 2 x Boye. Ingrid Malm inledde med en livfull skildring av familjen Boyes tid i Huddinge mellan 1915 och 1927. Stor uppmärksamhet ägnades åt Karins mor Signe Boye, som på eget initiativ startade Huddinges första anspråkslösa utlåningsbibliotek för allmänheten i Kyrkskolans källare omkring år 1920. Genom kontakt med olika studieförbund kunde hon beställa boklådor, som fraktades per järnväg till Huddinge station. Därifrån forslades de, inte utan möda, på dragkärra eller kälke till Huddinge kyrkskola, där fru Boye själv stod för utlåningen. Ofta deltog barnen i detta lärorika arbete. Som första kvinnliga ledamot i kommunalfullmäktige gjorde Signe Boye också en betydelsefull insats. Detta och mycket annat fick vi veta. Föredraget innehöll också uppläsningar, bl.a. av den första versionen av dikten *Moln* där Karin inspirerats av utsikten från trappfönstret i barndomshemmet Björkebo.

Därefter talade Anna Britt Piuva om Karin Boye i vår egen tid, hur hon fortfarande är levande för oss genom sitt författarskap. Ständigt citerad i de mest skilda sammanhang har hon blivit en slags ledstjärna, en förebild i vår tid, Anna Britt pekade också på hennes betydelse som kritiker, översättare och som medlem i Clarté, där hon var tongivande, samt om verksamheten som redaktör för tidskriften *Spektrum*. Många av Karin Boyes mest kända dikter ingick också i föredraget.

Det var ett fängslande och mångsidigt jubileumsprogram vi fick uppleva denna höstkväll i Huddinge bibliotek.

Barbro Abrahamsson

2006 Huvudbiblioteket i Huddinge 40 år

Lör 23 sept kl 12.30 Folke Tysk, tf ordf Kultur-och Fritidsnämnden
inviger.

kl 14.00 Gunnel Jacobsen, Huddinge Hembygdsförening,
ger en bild av befolkningen i Huddinge från
1750 och framåt.

Teater SLAVA framför musikalisk/dramatisk
teater under hela dagen.

Kafé

Mån 25 sept kl 18.00 "Är det någon som sett konsten?" En liten
konsthistoria om Huddinge.
Konstnären Olle Magnusson visar bilder
och berättar från sin nya bok om
Huddinges offentliga konst.

Tis 26 sept kl 18.30 Lena Kjersén Edman berättar om böcker och
författarskap.

Ons 27 sept Sagostunder, flera under hela dagen
kl 9.30, 10.30, 11.00, 17.00

Ons 27 sept kl 18.30 2 x Boye. Ingrid Malm och Anna Britt Piuva
berättar om Signe och Karin Boye.

Tor 28 sept kl 18.30 Gunnel Jacobsen, Huddinge Hembygdsförening
ger en bild av befolkningen i Huddinge från
1750 och framåt.

KARIN BOYE

Skulptur i Huddinge

Hösten 1915 flyttade familjen Fritz och Signe Boye med tre barn till Huddinge, till den nybyggda villan Björkebo vid Paradisbacken. Här fick den då femtonåriga Karin Boye sin diktarböning högst upp i vindsvåningen i den för tiden typiskt högresta byggnaden. Den stod där i backslutningen omgiven av raka och högvuxna björkar och några knotiga ekar. Björkebo, som inte längre finns kvar, kom att betyda mycket för den tonåriga Karin Boye, men hon hade också sina vandringsmarker och sågs ofta vandra i de närlägnade bergen vid Flemingsbergsviken och Örlången.

Kanske föddes hennes ungdoms SÄNGAR-ÖNSKAN när hon stod högt där uppe på fornborgen och sökte evighetens toner, en dikt, som låter oss ana en bard från 1700-talet.

Vid 18 års ålder hade Karin Boye sin första lyriska samling intextad i en skinnplämad bok DIKTER, LEGENDER, DRÖMMAR, en bokgåva till hennes morfar på 70-årsdagen. Den boken publicerade hon aldrig utan den fick förbli en gåva. Några av Karins dikter finns publicerade i hembygdsföreningens årsskrift 1971-72. Sedermera har alla ungdomsdikterna utgivits tillsammans med skådespel och berättelser i tre volymer med titlarna MÅNSÅNG, DET STORA UNDRET och SOLDROTTNINGENS GUDSON, sammanställda av litteraturforskaren Barbro Gustafsson. Även i Karin Boye Sällskapets årsböcker sker publicering av ungdomsverken.

Diktsamlingen MOLN, som också tillkom i diktarböningen Björkebo, blev Karin Boyes debut 1922. Med följande diktsamlingar GÖMDA LAND; HÄRDARNA och FÖR TRÄDETS SKULL blev det fyra utgåvor under hennes korta diktargärning förutom några prosaböcker, men det räckte för att göra Karin Boye klassisk och en av de tre finaste diktarinorna i Norden, då inräknade Anna Maria Lenngren och Edith Södergran. Postumt utgavs DE SJU DÖDSSYNDERNA. Karin Boye dog 1941. Hennes diktargärning kom att ligga mellan två världskrig, vilket hade den största betydelse och inverkan på hennes författarskap.

Den 13 oktober 1983 gavs ett lyriskt program om Karin Boye på Huddinge bibliotek, då man hade glädjen att få räkna diktarinns bror Ulf, brorsdottern Moa och hennes dotter Crocus som medverkande. De närvarande nära 150 personerna gav ett övertygande ja som svar på frågan om bildandet av ett litterärt sällskap kring Karin Boye, Karin Boye Sällskapet. Detta har under de gångna fem åren fått en stor anslutning i hela Norden men också utanför dess gränser. Huddinge Hembygdsförening var medarrangör vid bildandet av Karin Boye Sällskapet och är även medlem.

Den 13 september 1986 invigdes den av Huddinge kulturnämnd och Huga Bostäder AB beställda Karin Boye-skulpturen utförd av Peter Linde, Saltsjöbaden. Skulpturen har en lyrisk utstrålning trots dess bundenhet i bronsens gestaltning. Det är en stor glädje för oss att den finns just i Huddinge, tyvärr svår att finna på grund av dess placering bakom servicehusen i Huddinge centrum. En plats där den bättre hör hemma (villa Björkebo är ju borta) vore naturligtvis vid Huddinge bibliotek, ett bibliotek, som diktarinns mor var initiativtagare till genom att starta ett ideellt utlåningsbibliotek åren omkring 1920 i Kyrkskolans källare.

Text och foto ERIK LINDHOLM

Karin Boye Sällskapet i Göteborg 20 år

Karin Boye Sällskapet i Göteborg firar den 18 november sitt 20 årsjubileum med en högtidssammankomst på Göteborgs stadsbibliotek.

Bland annat kommer Originalteatern från Göteborg att framföra föreställningen "Lilla Boye – om en uppväxt". Dessutom kommer Sonja Johnson att ge återblickar på de tjugo åren som alltmånga har en verksamhet skild från Karin Boye Sällskapet i Stockholm och som resulterade i att ett eget, fristående sällskap år 2002 bildades

Karin som Lucia
vid åtta års ålder:
"Lilla Boye"

Ordförande alltsedan 1990 är Sonja Johnson. Hennes insatser inom det göteborgska kulturarbetet har på många sätt uppmärksamats. I år, 2006, erhöll Sonja tillsammans med ytterligare några personer, verksamma inom kultursektorn, ett av Göteborgs stads kulturstipendier för sin värdefulla insats inom stadens kulturella liv.

Vi som haft glädjen att samarbeta med Sonja under många år är imponerade av hennes arbete för Sällskapet och gratulerar henne till den välförtjänta uppmärksamheten från Göteborgs stad.

Vid en efterföljande bankett efter högtidssammankomsten kommer Sonja att motta hyllningar från Sällskapet och ett tack för hennes oförtröttliga arbete för vårt sällskap.

Göran Töllborn

Karin Boye Sällskapet gratulerar i efterhand Karin Boye Sällskapet i Göteborg med anledning av 20-årsjubileet.

Samtidigt vill vi även gratulera ordföranden Sonja Johnson till Göteborgs stads kulturstipendium som hon fått för sina värdefulla kulturinsatser.

Vid styrelsemöte 26 september 2006 i Huddinge utsågs Sonja Johnson till ständig medlem i Karin Boye Sällskapet som ser fram mot fortsatt gott samarbete mellan de båda Sällskapen.

Anna Petri Piironen

Novell- konst.

KARIN BOYE:

Ur funktion.

Noveller.

Bonniers. Pris 5: 75.

EN LITTERATURSÄSONG där det förekommer en ny bok av Karin Boye får inte kallas händelselös. Hon har alltid verkat sparsam — fast hon haft intensivt produktiva perioder, särskilt 1933—36 — och hon har alltid varit sparsmakad. Som artist hör hon till de kräsna. Löst och svullet kan hon inte skriva, och hon släpper ogärna in likgiltigt fyllnadsgods ens i sina mellanböcker.

Till mellanböckerna hör nog den nykomna novellsamlingen. En och annan av berättelserna kan verka lite för liten, däribland titelnovellen, som knappt tar fram något nytt ur dockhemsmotivet (att där förekommer ett läroverkskollegium som har en dubblätt i Dagmar Edqvists "Andra äktenskapet" är visserligen ren otur). Men också småtningen turneras betagande väl och få kring sig hennes lyriks lätta, rena luft. Dessutom ha även bagatellerna noga bestämda roller i det enhetliga sammanhang som betingas av bokens moral.

Ur Dagens Nyheter 10 maj 1940
artikel av Ivar Harrie

IVAR HARRIE (1899-1973) välkänd tidningsman (GHT, DN, Expressen) och författare, hörde till dem som på sin tid förstod att uppskatta Karin Boyes noveller. Eftersom Karin Boye Sällskapet under senare tid sökt aktualisera Karin Boyes prosaverk, vill vi nu återge denna lyhörda och respektfulla recension av samlingen "Ur funktion".

Karin Boye skriver nämligen berättelser med moral, tydligt utförda illustrationer till en livsåskådning; eller kanske rättare till ett bestämt förhållningssätt gentemot livet, a pattern of behavior. Där är historien om "Mammas duktiga flicka", som inte grät när det gjorde ont: det enda hon inte klarade mönstergillt på barnsjukhuset var måltiderna — maten ville inte gå ner helt enkelt, hennes kropp "vägrade att ta in och ge ut, vägrade att förtroendefullt låta alla plantans och djurets funktioner sköta sig själva". Hon blev befriad när hon upptäckte att sjuksystemen tyckte om henne lika mycket, även om hon gav hals som den ömskinna och glupska människoung hon var — för att hennes mamma skulle tycka om henne, hade hon alltid måst visa sig duktigare än lillebror Åke... Den som blir vuxen i rollen som mammas duktiga flicka riskerar att bli yrkesmartyr, alltså finaste sortens tyrann: så har det i en annan novell gått den undergivna diktardottern vars systematiska självuppooffring

driver fram allt det sämsta i hennes slarver till karl (söndriga och opålitliga poeter har Karin Boye sällsynt gott förstånd på, hon söker inte sak med dem, men daltar inte heller). Ledmotivet i hela boken blir antitesen mellan den som tvingar sig att offra och den som har glädje av att ge, mellan den som ger sig hän åt livet i förväntan och den som gör ett räknestycke av det, mellan den som håller sig spänd i misstro och den som får sin krafter utlösta i "den tillit som skapar livet". I ytterligare två motsatspar finns samma innerliga och häftiga vädjan till människorna uttryckt. Ågorättsmänniskan som aldrig får råd att bruka sin egendom av rädsla att mista den ställes mot den människosort som öppnar sig för varje nytt ögonblicks gåva — som utan kalkyler gör bruk av allt gott livet för i hennes väg så länge det finns där.

Och i slutnovellen, som är omsorgsfullt utarbetad till manifest, får en utvecklingstroende 80-talskonstnär, tyngd av sin ansvarskänsla som medarbetare i samhällets nydaning, välja mellan två ideal som symboliseras i den perfekt fungerande elektriska spårvagnen — idealmekanismen, alla framstegs mål — och i ett barn som dansar i en bakgata: ett fattigt och smutsigt och kanske svultet barn, men med en avglans av paradiset kring sin dans...

Detta är inga nya motiv; i Karin Boyes diktning kunna de kallas stående. Men man blir glad åt att på nytt få dem illustrerade, i klara och vackra bilder — i renhjärtad konst.

I. H.

Aftonbladet 1 aug 2006

En sökande själ

Efter en religiös kris debuterade Karin Boye 1922, 22 år gammal, med diktsamlingen *Moln*. Hennes jakobsbrottning med gudstron går igen i åtskilliga dikter, som pendlar mellan tvivel och hängivelse. I lättflytande, infallsrika strofer möter vi samtidigt en ung flicka och en sökande själ, med bävande

förhoppningar och förväntan inför vad vuxenvärlden kan bära i sitt sköte. Här

finns en oro, dallrande under ytan, en dröm om renhet som samtidigt tycks driva henne till förtvivlan. I ena stunden kan

förargas över det veka, vidjellika i sitt väsen och drömma om att bli hård och stark som en klinga. En debutbok som skälver av liv, med en poetisk lyskraft som lovar gott inför fortsättningen.

Gunder Andersson 9

Foto: REPORTAGEBILD

Karin Boye.

hon extatiskt omfamna hela världsalldet, för att i nästa

Karin Boye åter

De sex dikttavlorna med välkända ord av författaren Karin Boye finns åter att beskåda i Huddinge centrum.

– Ett stort tack till Huga Fastigheter och konstnären Håkan Bull som formgivit tavlorna, säger Ingrid Malm i Karin Boye Sällskapet.

Som 15-åring flyttade Karin Boye med sin familj till Huddinge och den faluröda villan som fick namnet Villa Björkebo. Villan låg inte långt från Huddinge centrum och Paradistorget – idag uppmärksammat med gatuadressen Karin Boyes backe.

I Villa Björkebo bodde författaren åren 1915-21 men föräldrahemmet hade hon kvar här ända till 1927. I ett rum högst upp på ena husgaveln hade den unga Karin Boye sin diktaryla. Här skrev hon sina "tankejournaler" och här skapades de första delarna av hennes debutsamling dikter "Moln" (1922).

Javisst gör det ont när knoppar brister. Varför skulle annars våren tveka?"
ur diktsamlingen
För trädets skull 1935

Författarens anknytning till Huddinge uppmärksammas på flera sätt. Karin Boye Sällskapet bildades en oktoberkväll 1983 på huvudbiblioteket i Huddinge. 1986 avtäcktes den bronsskulptur som idag står intill gångvägen mellan Sjödalstorget i Huddinge centrum och Paradistorget. Skulpturen är skapad av konstnären Peter Linde.

1994 kom tavlorna med citat ur några av Karin Boyes mest kända dikter upp på flera platser i Huddinge centrum. De blev med åren föremål för "tidens tand". Nu är de alltså åter på plats.

Huddinge kommun har också instiftat ett litterärt Karin Boyepris på 20 000 kronor. 1998 delades det ut för första gången och pristagare då var författaren Theodor Kallifatides. I kommunalhuset på Kommunalvägen 28 har Karin Boye Sällskapet låtit inreda ett särskilt Karin Boye-rum. Rummet ger en bild av diktarylan i Villa Björkebo. Här finns bland annat en målning som visar hur Villa Björkebo en gång såg ut. I anslutning till rummet hänger även kopior av flera akvareller som Karin Boye målat som ung.

För gruppvisningar av Karin Boye-rummet kan du kontakta Ingrid Malm på tel 711 66 98.

För mer information om Karin Boye Sällskapet gå in på www.karinboye.se

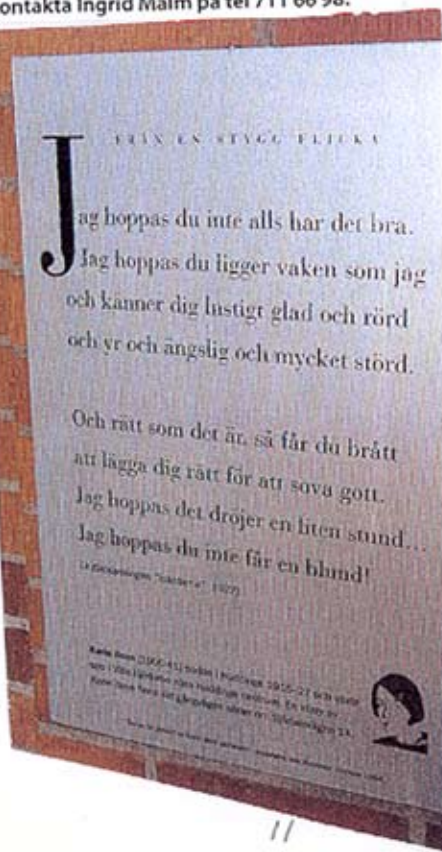
THOMAS JULIN

FOTON: THOMAS JULIN

på plats

Karin Boye-rummet i kommunalhuset.
– Ljust inrett och med luktarter som mönster på tapeten skulle det vara, berättar Ingrid Malm som brukar ställa upp vid gruppvisningar av rummet. Målningen av den faluröda Villa Björkebo är gjord av Knut Sjökvist – i rummet högst upp på husgaveln i bild hade Karin Boye sin diktarlyra. För gruppvisningar av Karin Boye-rummet, kontakta Ingrid Malm på tel 711 66 98.

KARIN BOYE SÄLLSKAPET

Styrelsen konstituerad 2006-03-28

Barbro Abrahamsson

Häradsvägen 55
141 41 Huddinge

Jan-Erik Björk

Frejgatan 55
113 49 Stockholm

Åke Blomqvist
Vice ordförande

Sjödalsvägen 26
141 47 Huddinge

Thomas Engqvist

Hallonbergsvägen 21
174 53 Sundbyberg

Britta Hedengran
Sekreterare

Söderåkersvägen 23
141 38 Huddinge

Ingrid Malm

Sjödalsbacken 1 6 tr
141 61 Huddinge

Anna Britt Piuva
Ordförande

Åsgatan 6 B
153 30 Järna

Carl-Gustaf Plogfeldt
Kassör

Sjödalsvägen 18 8 tr
141 47 Huddinge

KARIN BOYE Sällskapet

c/o Huddinge bibliotek, Box 1321,
S-141 27 Huddinge
Telefon: 08-551 708 60 (ordf.),
08-711 30 43 (sekr.)
Pg-nr 478 73 35-1
www.karinboye.se
anbor.piuva@brevet.nu